

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Burchardi VVormaciensis Ecclesiae Episcopi,
Decretorum Libri XX. ex Consiliis, & orthodoxoru[m]
patru[m] Decretis, tum etiam diuersaru[m] nationum
Synodis, ceu loci communes congesti, in quibus ...**

Burchardus <Wormaciensis>

Parisiis, 1549

Liber XVII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10722

D. Burchardi

ECCLESIAE VVORMA- ciensis Episcopi, de Fornicatione, Decretorum Liber XVII.

ARGUMENTVM LIBRI.

Liber hic Fornicationem, & incestum diuersi generis complectitur, & quæ correctio, pœnitentiæque iis, quibus vitiiis sunt inuoluti, debeatur, docet.

De muliere, quæ cum duobus fratribus fornicata est. Cap. I.

*Ex cõcil.
Neocæsa.
cap. 2.*

M

ulier si duobus fratribus nupserit, abiciatur vsque ad mortem: verum tamen in exitu propter misericordiam, si promissum quod facta incolumis, huius coniugii vincula dissoluat, fructum pœnitentiæ consequatur, & communio ei concedatur. Quod si defecerit vir, aut mulier in talibus nuptiis, difficilis erit pœnitentia in vita permanenti.

De eadem re. Cap. II.

*Ex decr.
Martini
pap. ca. 9* **S**I qua mulier duos fratres, aut si quis vir duas uxores duxerit, à communione separentur vsque ad mortem. In morte, pro misericordia viaticum accipiant.

De illo qui cum duabus sororibus fornicatus est, quarum vna vxor fuerat. Cap. III.

*Ex cõcil.
Aurelia.
cap. 6.*

QVI dormierit cum duabus sororibus, & vna ex illis antea vxor fuit, neutram ex ipsis habeat: nec ipsius adulteri vnquam coniugio copulentur.

De illo qui se ignorante cum sorore vxoris suæ fornicatus est. Cap. IIII.

*Ex cõcil.
Triburi.*

In lectum mariti absente vxore soror iuit vxoris: & ille vxorem suam putans, dormiuit cum ea. Superius visum est, si ipse per securitatem veram hoc probauerit.

quod in scius fecerit hoc scelus, pœnitentiam quidem quæ sibi indicata fuerit agat, legitimum suum coniugium habere permittatur: illam digna vindicta affligi, & in æternum coniugio priuari.

De eadem re. Cap. V.

SI quis cum duabus sororibus fornicatus fuerit, & soror Ex eodē.
sororem ab eodem antea stupratam nescierit, vel si ipse cap. 9.
sororem eius quam antea stuprauit non intellexerit, si di-
gnè pœnituerint, & si se continere non valuerint, post an-
nos septem coniugia illis non negentur. Si autè non igno-
rauerunt, vsque ad mortem à coniugio abstineant.

De eadem re. Cap. VI.

SI quis cum duabus sororibus fornicatus fuerit, vir diebus Ex eodē.
vitæ suæ pœniteat. Soror autem quæ de alia sorore ne- cap. 10.
sciuit, licentiam habeat nubendi.

Item de illo qui cum duabus sororibus neutra vxore
fornicatus est. Cap. VII.

SI militer & de duabus sororibus qui cum vna in adulterio Ex eodē
mansit, & aliam publicè accepit, non habeat mulierem cap. 11.
vsq; in diè mortis suæ, & illa quæ nesciuit, accipiat maritū.

De illo qui cum duabus sororibus, cum nouerca, vel cum so-
rore sua, vel cum amita, vel matertera sua, vel cum filia
patru, vel auunculi sui, vel cum filia amita, vel ma-
tertera sua, vel cum nepte sua, vel cum commat-
re, vel cū filiola quæ de fonte suscepit, vel ante
episcopū tenuit fornicatus fuerit. Cap. VIII

SI quis fornicatus fuerit cum duabus sororibus, vel cum Ex conc.
nouerca sua, vel cum sorore sua, vel cum amita sua, vel Moguti.
cum matertera sua, vel cum filia patru sui, & auunculi sui, cap. 3.
vel cum filia amita suæ, siue matertera suæ, cum nepte
sua, vel cum commatre sua, aut filiola sua, siue quam de fon-
te suscepit, vel ante episcopum tenuit, & si qua mulier si-
mili modo fornicata fuerit, abstineat se ab ingressu do-
mus Dei annum, & eodè anno nisi dominicis & festis die-
bus solummodo pane & aqua & sale vtatur: arma nō ferat,
osculū nulli præbeat, sacrificium nisi pro viatico minimè
sumat. Sex deinde annis ingrediatur quidem domum
Dei: sed carnibus, & vino, ac sycera minimè vtatur, nisi fe-
stis diebus. De armis verò & osculis. siue sacrificio, sicut su-
pra scriptum est. Postea verò duobus annis quando car-

ne vescitur, à potu omni quo inebriari potest se continere. Et si biberit potum, minimè carne vescatur, absque præcipuis festis diebus. De armis verò vel osculo, & sacrificio, modum teneat iam dictum. Inde vsque ad obitum suum, nisi prædictis festis diebus à carne abstineat: tres ferias legitimas in omni hebdomada, & tres quadragesimas in anno legitimè custodiat. De armis verò vt supradictum est, & nunquam aliquando coniugio copuletur. Hæc eadem pœnitentia imponenda est patricidis, vel fratricidis, vel consanguineis, nec non & qui spontè per fraudem, & avaritiam, hominem innoxium occidit, quod morchidū vocat.

De illo qui cum matrem habuerit vxorem, cum filiastra fornicatus fuerit. Cap. IX.

Ex eodē cap. 2.

SI quis viduam vxorem duxerit, & postea cum filiastra sua fornicatus fuerit, seu cum duabus sororibus concubuerit, aut si qua duobus fratribus nupserit, seu cum patre & filio fornicata fuerit, tales copulationes anathematizari & desungi, præcimus, nec vnquam amplius coniugari copulari, sed sub magna districtione fieri.

De eadem re. Caput X.

Ex cōcil. apud Vermeriam, cap. 10.

SI quis cum filiastra sua fornicatus fuerit, nec matrem nec filiam potest habere: nec illa, nec ille aliis se poterunt coniungere villo vnquam tēpore. Attamen vxor eius, si ita voluerit, & si se continere non potest, si posteaquam cognouit quòd cū filia sua vir eius fuit in adulterio, carnale cōmertium cum eo nō habuit, si vult alij nubere potest.

De illo qui cum nouerca fornicatus est. Cap. XI.

Ex eodē cap. 21.

SI quis cum nouerca sua dormierit, neuter possunt ad coniugium peruenire: sed vir eius potest si vult aliam accipere, si se continere non potest. Similiter qui cū filiastra sua, vel cum sorore vxoris suæ dormierit, stare potest.

De illo qui cum filiastra, ignorante matre fornicatus est. Caput XII.

Ex eodē cap. 4.

SI quis cum matre & filia fornicatus est, ignorante matre de filia, & filia de matre, ille nunquam accipiat vxorem: illæ verò si voluerint accipiant maritos. Si autē hoc fecerint ipsæ fœminæ, absq; maritis in perpetuum maneat.

*De illo qui qui stuprauerat quandam quam frater eius
postea duxerat uxorem. Cap. XIII.*

Si homo fornicatus fuerit cum muliere, & frater eius *Ex eodē*
nesciens eandem duxerit uxorem: frater eo quod fra- *cap. 5.*
tri crimen calauerit, pœniteat, & post pœnitētiam nubat.
Mulier autem vsque ad mortem pœniteat, & sine spe con-
iugij maneat.

De eadem re. Cap. XIII.

Si frater cum muliere fornicatus fuerit, & frater nesciēs *Ex eodē*
cum eadem concubuerit, mulier diebus vitæ suæ pœni- *cap. 6.*
teat, post pœnitentiam autem, frater ignarus sceleris con-
iugium accipiat si vult.

De eadem re. Caput XV.

Item indicatum est quendam stuprasse quandam fœmi- *Ex cōcil.*
nam quam postea frater eius accepit uxorem. Statuerūt *Matisce.*
eum qui stuprauit, & à se stupratam fratri calauit: quia ge- *cap. 5.*
minauit peccatum, pœnitentia districtiori castigandum.
Coniugium tale dissolui oportere, & mulieri quidem nun-
quam dari potestatem nubendi. Illis autem pro misericor-
dia coniugium indulgere, sed cum pœnitentia.

*De muliere cum qua, & pater, & filius fornicati
sunt. Caput XVI.*

Quidam fornicatus est cum quadam muliere, postea *Ex cōcil.*
filius nesciens patris factum stuprauit eandē. Quod *Triburi.*
cū pater rescisceret, de se filioq; confessus est. *cap. 6. 2*
Statuerunt melius esse, vt taliter lapsis cum digna pœni-
tentia legitima permittantur coniugia, quā fortē deterius
delinquant. Fornicaria autem, sine spe coniugij maneat.

*De illo qui cum uxore fratris sui fornicatus est.
Caput XVII.*

Si quis cum uxore fratris sui dormierit, adulter & mœ- *Ex eodē*
cha diebus vitæ suæ absque coniugio maneant. Ille ve- *cap. 12.*
rò cuius vxor fuit, si vult, aliam coniugem accipiat.

De illo qui sponsam filij sui oppresserit. Cap. XVIII.

Si quis spōsam filij sui oppresserit, & postea filius eius eā *Ex eodē*
duxerit: pater postmodū non habeat uxore, nec ipsa mu- *cap. 13.*
lier virum, filius, qui facinus patris ignorauit, aliā accipiat.

D. BURCHARDI EPIS. VVORMACI

De illo qui cum vxore, matre, & filiastra fornicatus est. Caput. XIX

Ex cōcil.
Mogūti,
cap. 6.

Siquis viduam vxorem duxerit, & postea cum filiastra fuerit fornicatus, seu cum duabus sororibus: aut si quis cum duobus fratibus, seu cum patre & filio: si quis relicta fratris, si quis neptem, aut nouercam, aut nurum, aut consobrinam, aut filiam auunculi, aut eius relictam, aut priuignam polluerit, eos disungi, & vltius nunquam coniugio copulari, præcipimus.

De illo coniugato qui cum filia matertera sua, vel auunculi, vel amica, vel patru sui fornicatus est.

Caput XX.

Ex cōcil.
Triburi.
cap. 1.

Interrogatum est si quis cum filia matertera sua, vel amica, vel auunculi, vel patru concubuerit, si coniugatus fuerit, liceat ne illi vltius vti coniugio, aut non coniugato vxorem accipere? Iustum esset, sicut aliqua statuta priorum habentur, vt in perpetuum à coniugio tales absterneant. Visum est humanæ fragilitatis intuitu, vt post penitentiam non quidem pœnitentia priuentur coniugio, deterrissimè tamen tam immanis fornicatio vindicetur, sicut sanctus papa Nicolaus, & alij Romani pontifices statuerunt, ne fortè desperati, multiplicius peccent.

De patre, & filio, de auunculo, & de nepote, si cum vna muliere fornicati fuerint. Cap. XXI.

Ex concil.
Mogūti,
cap. 5.

Interrogatum est si pater & filius, vel si duo fratres, vel si auunculus, & nepos cum vna muliere fornicati fuerint, quid inde faciendum sit. Manifestum est quod graui vltius dicta plectendū est, quod graue facinus esse reperitur. Omnis enim mœcha interdicitur, vbi scriptum est, non mœchaberis, quanto magis cum cognata, vel cum coniugata concubina cognati? Hinc in Leuitico scriptum est: Si mœchatus fuerit quis cum vxore alterius, morte moriantur, & mœchus, & adultera. Qui dormierit cum nouerca sua, & cum nuru sua, & qui filiam & matrem duxerit, & qui acciperit sororem suam, morte moriantur. Si enim in lege turpitudine in cœstus mortis sententia vindicare iussit, quomodo in Euangelio, vbi summa iustitia est, in cœstus peccati pœnitentiam euadet? Vnde Apostolus: Irritam qui fecerit legem Mosi, sine vlla miseratione sub duobus

vel tribus testibus moritur: quanto magis putatis deteriora mereri supplicia, qui filium Dei conculcauerit, & sanguinem testamenti pollutum duxerit, in quo sanctificatus est, & spiritui gratiæ contumeliam fecerit? Igitur Theodorus iudicauit eum qui incestum fecerit XII. annos pœnitere debere: alij XV. alij X. alij septem. Sed nos priscorum patrum vestigia sequentes, his solis spatium pœnitentiæ temperemus, qui deuotè, & cum lachrymis pœnitentiam egerint: ceteri definitum tempus obseruent.

De eadem re. Caput XXII.

Siquis filiastrum aut filiastram suam ante episcopum ad confirmationem tenuerit, separetur ab vxore sua, & aliam nunquam accipiat. Similiter & mulier.

Ex cœcil. apud Vermeriam, cap. 4.

De illis qui infantes suos ideo à baptismo suscipiunt, vt separentur à coniugibus. Cap. XXIII.

Dictum etiam nobis est, quasdam fœminas desidiose quasdam verò fraudulenter, vt à viris suis separentur, proprios filios coram episcopis ad confirmandū tenuisse. Vnde nos dignum duximus, vt si qua mulier filium suum desidia, aut fraude aliqua coram episcopo tenuerit ad confirmandum propter fallaciam suam, aut propter fraudem, quandiu viuat pœnitentiam agat, à viro tamen suo non separetur.

Ex concil. Cabillon. cap. 4.

De eadem re. Cap. XXIII.

Deo quod interrogastis, si ille qui filiolum suam ducit vxorem, & de eo qui concubuit cum commatre sua spiritali, & de illo qui filium suum baptizauit, & cuius vxor eum de fonte suscepit, ea ratione, vt discidium coniugij fieret, si postea in tali copulatione permanere possent de talibus sic respondendum est. Si filiolum, aut commatrem suam spiritali aliquis in coniugium duxerit, separandos eos esse iudicauimus, & graui pœnitentia plectendos. Si autem cōiuges legitimi vnus aut ambo ex industria fecerint, vt filium suum de fonte suscipiant, vt discidium fiat, tale consilium damus. Si innupti manere voluerint, bonum est. Sin autem, grauis pœnitentia insidiatori iniungatur, & simul maneat, & si superuixerit præuaricator coniugi, acerrima pœnitentia multetur, & sine spe coniugij maneat.

Ex cœcil. Moguti. in claustro S. Albani habito, præsentate Ludouico imperato. cap. 10.

Ex cōcil.
Triburi.
cap. 8.

NVllus proprium filium, aut filiam à fonte baptismi suscipiat, nec filiolum, nec commatrem ducat uxorem, nec illam cuius filiam ad confirmationem ante episcopum tenuerit. Vbi autem factum fuerit, seporentur.

Ex cōcil.
Mogūti.
cap. 5.

QVam detestabile & execrabile scelus sit, unicuique Christiano, filiolum suam constuprare, testatur Gregorius papa in dialogis suis. vbi refert quēdam hominē polluisse filiolum suā, & quia neglexit pœnitentiam agere, subito miserabili morbo correptus expiravit: & sepulto, nū solum corpus sed etiam omne sepulchrum, ignis inuisibilis consumpsit.

Ex pœnitentiā
Theodo.

Mulier quocumque molimine, aut in se ipsa, aut cum altera fornicans, tres annos pœniteat.

Ex eodē.

SI sanctimonialis cū alia sanctimoniali per aliquod nichinamentū fornicatæ fuerint, septē annos pœniteant.

Ex cōcil.
Anquirē.
cap. 8.

Mulier si cū muliere fornicata fuerit, tres annos pœniteat. Sic & illa quæ semen viri sui cibo miscet, inde plus eius accipiat amorem, pœniteat.

Ex cōcil.
Anciran.
cap. 15.

DE his qui irrationabiliter versati sunt, siue versati sunt, id est, qui cum pecoribus & masculis se coniungunt, quinauerint, quotquot ante viginti annos ætatis tale crimen commiserint, XV. annis exactis in pœnitentia, communionem mereantur orationum: deinde quinquennio in hac communionem durantes, tunc demum oblationis sacræ mēta contingant, Discutiarur autem & vita eorum quā tēpore pœnitentia extiterit, & ita misericordiam consequantur. Quod si inexplebiliter his hæere criminibus, ad legendā pœnitentiā prolixius tēpus insumāt. Quotquot autem post XX. annos ætatis, vxores habentes, in hoc peccato

prolapsi sunt, XXV. annos pœnitentiã agentes, ad orationis communionem recipiatur. In qua quinquennio perdurantes, tunc oblationis sacramenta percipiant. Quod si & uxores habentes, & transcendentés quinquagesimum annum ætatis ita deliquerint: ad exitum vitæ communionis gratiam consequantur.

De eadem re. Cap. XXXI.

EOS qui irrationabiliter vixerunt, & lepra iniusti criminis alios polluerunt, præcepit sancta synodus inter eos orare, qui spiritu periclitantur immundo. *Ex eodẽ. cap. 16.*

De illis qui cum pecudibus peccant. Cap. XXXII.

Qui cum pecude peccat, quidam iudicant annos, X. quidam septem, quidam tres tres, quidam centum dies, iuxta qualitatem personæ pœnitere. *Ex pœnitentiâ Theodo.*

Item de quadrupedum fornicatoribus. Cap. XXXIII.

Si inuenti fuerint qui cum quadrupedibus, vel masculis contra naturam peccant, dura & districta pœnitentia coercendi sunt. Quapropter episcopi vel presbyteri à quibus iudicium pœnitentiæ iniungitur, conentur omnimodis hoc malum radicitus abscindere. *Ex pœnitentiâ Romano.*

De illis qui fornicantur sicut Sodomitæ.

Caput XXXIII.

Qui fornicatus fuerit sicut Sodomitæ, si seruus est, & si scopis castigabitur, duos annos, si liber est & coniugatus, X. annos, si priuatus, septem annos pœniteat: pueri centum dies, si in consuetudine est. Laicus coniugatus, si in consuetudine habet, XV. annos pœniteat. Si ex ordinibus est, & in consuetudine habet, degradatus, vt laicus pœniteat. Qui autem cum fratre naturali fornicatus fuerit, per tam sordidam cõmixtionem, ab omni carne se abstineat, vel XV. annos pœniteat, si clericus est, amplius peli debet. *Ex pœnitentiâ Theodo.*

De clericis vel monachis, si fuerint masculorum infestatores.

Cap. XXXV.

Clericus vel monachus adolescentium vel paruulorum infestator, vel qui osculo, vel aliqua occasione turpi deprehensus fuerit, publicè verberetur, & coronam amittat, decalutatusque turpiter, sputamenti obliniatur in facie, vinculisque artatus ferreis, carcerali sex mensibus angustia maceretur, & triduo per hebdomadas singulas ex pane hor *Ex dictis Basilij.*

deaceo ad vesperam reficiatur. Post hæc aliis sex mensibus sub senioris spiritalis custodia segregata in curtis degens, operi manuum & orationi sit intentus, vigiliis & feribus subiectus, & sub custodia semper duorum fratrum ritualium ambulet, nulla priuata loquutione, vel consilio deinceps iuuenibus coniungendus.

De eadem re. Cap. XXXVI.

Ex dictis S. Isidor. **S**I quis ex iuuenibus vel aliqua suspiciosa persona cum paruulis iocatus fuerit, diuturna pœnitentia maceretur.

De eadem re. Cap. XXXVII.

Ex dictis eiusdem. **S**I deprehensus fuerit aliquis frater ludere cum pueris, & habere amicitias ætatis infirmæ, tertio commoneatur, si memor sit honestatis, atque timoris Dei. Si non cessauerit, seuerissimè corripatur.

Item de commixtione animalium. Cap. XXXVIII.

Ex pœnitentia i Romano **S**I quis cuiuslibet animalis commixtione peccauerit, in annis in humilitate subiaceat ad Ecclesiæ ianuam. Post hos aliis quinque annis in orationis communionem acceptus pœnitentiam agat, & sic gratiam sacramenti percipiat. Interrogentur autem alii de eo qualem vitam in pœnitentia egerit, & sic communionis misericordiam consequatur. Si quis autem post viginti annos habens vxorem peccato succubuerit, xxv. annos humilitati subiaceat, & quinque annis in orationibus, & sic communicet.

De episcopo qui secundum naturam fornicatus fuerit. Cap. XXXIX.

Ex pœnitentia i Theodo. **I**TEM in canone apostolorum iudicatur vt episcopus, presbyter, diaconus qui in fornicatione, aut periurio, aut furto captus est, deponatur, non tamen communionem perdet: quia nõ iudicat Deus bis in idipsum. Si quis pontifex fornicationem fecerit naturalem, synodus indicauit vt quatuordecim annos pœniteat, & multis lachrymis & elemosynis veniam à domino petat. Presbyter non prælato monachi vel to cum puella vel meretrice peccans, annos tres, & in tribus quadragesimis secundam, & quartam, & sextam ferriam, & sabbato semper de sicco cibo pœniteat. Si cum ancilla Dei, aut masculo, plus addatur ieiunium id est, septem annos, si in consuetudine est. Similiter diaconi, si monachi

non sunt, duos annos, sicut & monachi qui sine gradu sunt. Si diaconi monachi sunt, septem annos. Monachi cum gradu septem annos pœniteant. Item episcopus si sine voto monachi cum puella vel meretrice peccauerit, x. annos pœniteat, clericus cum tali puella sine voto monachi si fornicatus fuerit, vnum annum pœniteat, si frequenter duos annos, cum canonica duos annos, si frequenter tres annos. Si genuerit ex ea filium, quatuor annos, alii dicunt septem. Theodorius dixit: Monachus fornicationem faciens, septem annos pœniteat. Item Beda dixit: Monachus fornicationem querens & non inueniens, annū dimidium pœniteat. Item Romanus pœnitentialis dicit: Monachus fornicationem faciens cum meretrice vel puella, tres, si cum sanctimoniali, septem annos pœniteat. Item laicus priuatus maculans vxorem proximi sui, vt adulteritum pœniteat. Si cum virgine peccauerit, vterque pœniteat annum vnum. Si cum ancilla Dei, quatuor annos: si genuerit ex ea, septem annos: pœniteat. Item si quis peccauerit sicut Sodomita. quidam, x. annos dicunt pœniteat: qui in consuetudine habet, amplius pelli debet. Si autē in gradu sunt degradentur, & sicut laici pœniteant. Vir qui inter fœmora fornicatus fuerit, vnum: si iterauerit, duo annos pœniteat. Si autem in terga fornicatus fuerit tres annos: si pueri duos annos. Qui cū pecude fornicatus fuerit vel iumento, x. annos pœniteat. Oportet enim discretionem esse inter qualitatem pecudum vel hominum, sicut supradiximus. Item episcopus cum quadrupedibus peccans, x. annos pœniteat, & gradum amittat, presbyter, v. diaconus tres, clericus duos.

De sacerdote qui per turpiloquium, aut per conspectum libidinosum pollutus fuerit Cap. XL.

Sacerdos qui per turpiloquium, seu conspectu libidinoso coinquinatus fuerit, nō tamen voluerit fornicare, x. dies pœniteat. Presbyter si osculatus est fœminā per desiderium, & semē fuderit, xx. dies pœniteat. Diaconus, x. dies, similiter monachus. Clericus septē. Laicus quatuor. Item si presbyter semen fuderit per cogitationem septem dies pœniteat, si tangit cum manu tres hebdomadas. Episcopus si per cogitationem fuderit, quatuor hebdomadas pœniteat. Si tangit cum manu diaconus & semen fuderit, xiiii. dies, Monachus similiter. Aliter, Si clericus viginti dies,

Ex pœnitentiā Romano

quanto magis alij gradus? Si impugnatione mentis coinquinabitur, septem dies pœniteat, vel quousque cogitatio vitetur. Si in somnis voluntate pollutus fit, surgat, cantetque septem Psalmos pœnitentiales, id est, Domine ne in furore. Beati quorum. Domine ne in furore. II. Miserere mei Deus. Domine exaudi. De profundis. Domine exaudi. vel unusquisque secundum suam virtutem, & in mane XXX. Psalmos cantet. Volens autem in somnis peccare, siue qui pollutus sit sine voluntate, XV. Psalmos cantet. Peccans non pollutus, viginti quatuor Psalmos.

De eadem re. Cap. XLI.

Ex pœnitentiali Theodo. **I**tem in somno peccans, si ex cogitatione pollutus fuerit, XXV. Psalmos cantet. In somno peccans sine cogitatione, XII. Psalmos. Si semen fuderit in Ecclesia per demissionem, cantet Psalterium, vel tres dies pœniteat. Si voluntariè semen fuderit in Ecclesia mala cogitatione. Sicut Ricus, XIII. dies, diaconus, XXV. presbyter XL. episcopus, monachus, XXX.

De illis qui per illecebrifos amplexus fœminarum polluantur. Cap. XLII.

Ex pœnitentiali Bedæ pr. **Q**ui per illecebrifos amplexus fœminarum, vel osculo polluitur, xx. dies pœniteat. Qui tetigit inuerecunditatem nem eiusdem fœminarum, tres menses pœniteat. Qui per turpiloquium polluitur, septem dies pœniteat. Presbyter si osculatus fuerit fœminam per immudum desiderium, xx. dies pœniteat. Si inquinatus fuerit, xl. dies pœniteat. Qui in Ecclesia per somnum polluitur, tres dies pœniteat. Qui in somnis voluntate pollutus est, surgat & cantet septem Psalmos pœnitentiales, & in die, xxx. Qui peccare voluerit in somnis, & non fuerit pollutus, xxiiij. Psalmos cantet.

De clericis qui per malas cogitationes semen effuderint. Cap. XLIII.

Ex pœnitentiali Romano. **C**lericus si semen fuderit non tangendo per malas demissiones, septem dies pœniteat. Si tangit cum matrona, xx. dies pœniteat. Si diaconus, xxx. dies. Si presbyter, hebdomadas, iiii. Presbyter si semen fuderit per cogitationem, septem dies pœniteat, monachus similiter. Qui voluntariè semen fundit in Ecclesia, si clericus est, xiiii. dies. Si monachus, aut diaconus, xxx. dies. Si presbyter, xl. Si episcopus, dies pœniteat.

*Si mulier debeat separari à viro suo, quæ filium suum
casu per negligentiam à fonte suscepit.*

Caput XLIIII.

Deus dedit sanctæ Romanæ, & apostolicæ Ecclesiæ Episcopus, Gordiano Hispanensis Ecclesiæ cœpiscopo, & fratri dilectissimo. Peruenit ad nos diaconus vester, vestræ sanctitatis epistolam inferens, quòd quidam viri, etiam & mulieres præterito sabbato Paschali die, pro magno populorum incurso, nesciètes suos filios suscepissent ex lauacro sancto. Cupis etenim scire, si pro tali accidenti ratione debeant viri & mulieres ad suum proprium usum redire. an non. Nos enim ex hac trinitate mœsti, inquisiuisimus priorum nostrorum dicta. Inuenimus autem in archiuo huius apostolicæ sedis iam talia contigisse in Ecclesia Hispauriæ, & Etthesiorum, simulq; Hierolymæ, etiam aliarum Ecclesiarum episcopis, & earum ciuitatum ab hac apostolica sede, volentibus scire, si viri & mulieres rediret ad proprium thorum. Beatæ memoriæ sanctissimi patres, Lullius, Innocētius, & Celestinus cum episcoporum plurimorum & sacerdotum conuentu, in Ecclesia beati apostolorum principis prohibentes talia, perscripserunt, & confirmauerunt, vt nullo modo se in coniugio reciperent mulieres, aut viri, qui per quacunque rationem susciperent natos, sed separarent se: ne suadente diabolo tale vitiū peccati inoleseat per mundum, & vniuersorum error accrescat. Scitis quia quomodo sunt septem dona sancti spiritus, ita sunt septem dona baptismi. A primo pabulo sacrati factis, & ingressu sanctæ Ecclesiæ vsque ad confirmationem spiritus sancti per Chrisma. Ab hoc primo spiritus sancti dono vsque ad septimum, nullus Christianus suam commatrem in coniugium recipere debet, & qui præsumpserit, anathematis vinculo religetur in perpetuo, nisi pœnitentiam egerit dignè. Mulieres verò quum separatæ fuerint, ac pro illicita actione à propriis viris, totam præcipimus recipere dotem, quam in die nuptiali receperint, & post expletum annum recipiant alium virum, si voluerint. Similiter & vir vxorem.

*De eo qui spiritalem habet compatrem, cuius vxor cõ-
mater non est, & eo defuncto, si eius viduam
possit ducere vxorem. Cap. XLV.*

II

*Ex decr.
Denside-
dit, papa
Gordia-
no episco-
po mi si*

Ex cōcil.
Triburi.
cui inter-
fuit rex
Arnol-
phus, ca.
47.

QVI spiritalē compatrē habet, cuius filiū de laua-
sacrae fontis accepit, & eius vxor cōmater nō est, li-
ceat ei defuncto cōpatre suo eius viduā ducere in vxorē,
si nullam habent cōsanguinitatis propinquitatem. Qui
enim? Nunquid non possunt cōiungi, quos nulla proximi-
tas carnalis, vel in id generatio secernit spiritalis.

*De eo, si aliquis suae spiritalis commatris filiam
vxorem ducere possit. Cap. XLVI.*

Ex eodē
cap. 48.

Illud etiā, nec canonica institutione definimus, nec in-
troductione aliqua refutam⁹, sed propter eos qui dicit
sē de eo sentiunt, hoc loco aliquid cōmemoramus. Si quis
suae spiritalis commatris filiam fortuito, & ita contingen-
te rerū casu in coniugium duxerit, consilio maturiori ser-
uato, habeat, atque honestē legitimo cōiugio operam de-

*De quodam, qui suam filiolarum spiritalium
constuprauit. Cap. XLVII.*

Ex dialo.
Gregor.

Terribile etiam quiddam in Valeriae prouincia con-
gisse vir vitae venerabilis Maximianus Syracusanus
Episcopus, qui diu in hac vrbe meo monasterio praesens
narrare cōsuevit, dicens, Quidā curialis, illic sacratissimo
Paschali sabbato, iuuenulam cuiusdā filiam in baptis-
te suscepit. Qui post ieiuniū domum reuersus, multo
no inebriatus, eandem filiolarum suam secum manere pe-
tiit, eamq; nocte illa, quod dicto nefas est, perdidit. Cō-
mane facto surrexisset reus, cogitare cōepit, vt ad balneum
pergeret, ac si aqua balnei lauaret maculam peccati. Per-
xit igitur, lauit, cōepit trepidare, Ecclesiam ingredi: sed
tanto die non ignoret, ad Ecclesiam erubescerebat hominū.
Sin verò iret, pertimescebat iudicium Dei. Vicit itaq; la-
mana verecundia, perrexit ad Ecclesiam, sed tremebundus
pauens stare cōepit, atque per singula momenta suspensus
qua hora immundo spiritui traderetur, & corā omni populo
vexaretur. Cumq; vehemēter timeret, ei in illa ecclesia
celebritate, quasi aduersē nil contigit, qui latus exiit.
die altero Ecclesiam iam securus intrauit. Factumq; est,
per sex cōtinuos dies latus, ac securus procederet, atque
quod eius scelus dominus, aut non vidisset, aut visum
fericorditer dimisisset. Die autē septima subita morte
functus est. Cumq; sepulturae traditus fuisset, per longum
pus cunctis vidētibus de sepulchro ipsius flamma exiit.

ram diu ossa eius concremauit, quousq; omne sepulchrum
consumpsit: & terra quæ in tumulo collecta fuit, defossa vi-
deretur. Quod videlicet omnipotens Deus faciens, ostēdit
quid eius anima pertulit in occulto, cuius etiā corpus an-
te humanos oculos flāma consumpsit. Qua in re quoq; no-
bis hæc audientibus exemplum formidinis dare dignatus
est, quatenus ex hac consideratione colligamus, quid ani-
ma viuens ac sentiens, pro reatu suo patitur, si tanto ignis
supplicio etiam insensibilia ossa concremantur.

*De quodam fratre, qui impugnabatur à spiritu
fornicationis. Cap. LXVIII.*

Quidam pater molestiam sustinebat a spiritu forni-
cationis. Abiit autem ad quendam probatissimū se-
niores, & precabatur eum, dicens: Pone tibi solitudinē,
beatissime pater, & ora pro me: quia grauius me impu-
gnat passio fornicationis. Hæc cū audisset senior, orabat
intentē diebus, ac noctibus, pro eo deprecans domini mi-
sericordiam. Iterum autē veniebat idem frater, & rogabat
seniores, vt magis intētius pro eo oraret. Similiter autem
cum omni solitudine beatus senior orabat intētius pro
eo. Frequenter autem venientem ad se monachum vidēs
senior, & deprecantē se, vt oraret, valde contristatus ad-
mirabatur: quia non exaudiret dominus orationes suas.
Eadem autem nocte, reuelauit ei dominus, quæ circa illum
monachum erant, negligentia, & ignauia resolutionem, &
delectationes fore corporæ cordis eius. Ita autē osten-
sum est sancto seniori. Vidit sedentem illum monachum,
& spiritum fornicationis in diuersis mulierū formis ante
illum ludentem, & ipsum condelectari. Videbat & angelū
domini, astantem, & indignantē grauius contra eundem
fratrem: quia non surgebat, neque prosternebat se in ora-
tionibus ad dominum, sed magis delectabatur in cogita-
tionibus suis. Hæc ergo ostensa sunt per reuelationem san-
cto seniori. Cognouit autem, quia culpa & negligentia il-
lius monachi erat, vt non exaudirentur orationes eius. Et
tunc dixit ei senior, Quia tua culpa erat frater: quia con-
delectaris cogitationibus malis. Impossibile est enī disce-
dere à te spiritum fornicationis immundum, aliis oranti-
bus, & Deum pro te deprecantibus, nisi & tu te ipse labo-
rem assumas in ieiuniis, & orationibus, & vigiliis multis,

II ii

*Ex dictis
Pophnu-
tij ere-
mitæ.*

cum gemitu deprecans, vt misericordiam suam, & adiutorium det gratiæ suæ, præbeatq; tibi dominus Christus, vt possis resistere malis cogitationibus. Nam & medici, qui corporibus hominū medicamenta conficiunt, & adhibēt, quanuis omnia cum summa diligentia faciant, veruntamen si ille qui infirmatur, nō se abtineat à noxiis cibis, vel de aliis quæ solent lædere infirmitates, nihil ei proficit cura, & diligentia, & sollicitudo medicorum. Similiter etiam, & in animæ languoribus eueniet: licet cum omni intēctione, & ex toto corde sancti patres, qui sunt medici spirituales, exorent misericordiam Christi domini saluatoris nostri pro eis, qui orationibus eorum se postulat adiuari, nisi & ipsi cū omni intentione mentis tam in orationibus, quam in omni opere spiritali, quæ Deo placita sunt, faciant, non eis proficient orationes eorum.

De sponsa fratris, si frater eam voluerit. Cap. XLIX.

Ex cōcil. Triburi. cui inter- fuit rex Arnol- phus, ca. 10. **Q**uidam desponsauit vxorem, & dotauit, cum ea con- re non potuit. Quam frater eius canculo corrupit, & grauidam reddidit. Decretum est, vt quanuis nupta esse non potuerit legitimo viro, despōsatam tamen fratri, frater habere nō possit. Sed mœchus, & mœcha, fornicationis quidam vindictam sustineant, licita verò eis coniugia non negentur.

Si quis de vno in alium transmigrat episcopatum, & consanguineam suam polluerit, vel aliquod crimen capitale commiserit. Cap. L.

Ex eodē cap. 42. **S**i quis de vno in alium omnino transmigrat episcopatum, & si, quod absit, contingat eum filiam sororis suæ, amita, aut matertera, auūculi, vel patruī polluere, aut aliquod crimen capitale committere, episcopus in cuius tūc dioecesi commoratur, & tali scelere criminatur, habeat ius & potestatem secundum canonicam auctoritatem, & nostram synodalem institutionem flagitiosum coercere, & ad pœnitendum emollire. Per quē enim melius rei veritas ventilatur, quàm per illum sub quo habitat, & habitare desiderat.

De mulieribus, quæ absente marito conceperint, & fœtum sustulerint. Cap. LI.

Ex cōcil. Elberta. cap. 3. **S**i qua mulier per adulterium absente marito conceperit, idque post facinus occiderit, placuit vix in fine dī-

dam esse communionem, eo quod geminauerit scelus.

De illis mulieribus, quæ male conceptos necare studuerint. Cap. LII.

HI verò qui malè cōceptos ex adulterio, factos, vel e di-
 ctos necare studuerint, vel in ventre matrum potio-
 nibus aliquibus colliserint, in vtroq; sexu adulteris post se-
 prem annorum curricula communio tribuatur, ita tamen,
 vt omni tempore vitæ suæ fletibus, & humiliati insistant.

*Ex cōcil.
Hilerdē.
cap. 5.*

De mulieribus, quæ partus suos occultè interficiunt. Cap. LIII.

Mulieres quædam, vt audiuius, quæ ex fornicatione
 concipiētes, metuentes ne scelus quod occultè per-
 petrauerunt, manifestum fieret, infantes quos pepererunt,
 occiderunt, & terræ congerie cooperuerunt, aut in aquas
 proiecerunt. Quod quantum nefas sit, canones Ancirani,
 Hiberitani, atque Hilerdensis concilii, testes sunt. His ita-
 que vix in fine dandam esse communionem decernūt, sed
 humanius tractantes, post decennem pœnitentiam tales
 placuit ad communionem recipi.

*Ex cōcil.
Arelatēf.
cap. 6.*

De eadem re. Cap. LIIII.

De mulieribus quæ fornicātur, & partus suos necant,
 vel quæ agunt secū, vt vtero cōceptos excutiant, an-
 tiqua quidem definitio vsq; ad exitū vitæ eas ab Ecclesia
 remouet. Humanius autē nunc definimus, vt eis X. annorū
 tempus, secundū præfixos gradus pœnitentia largiatur.

De eadem re. Cap. LV.

Si qui infantem oppresserint, tres annos pœniteant: vnū
 ex his in pane, & aqua. Si clericus fecerit, quatuor an-
 nos, vnum ex his in pane & aqua.

*Ex cōcil.
Aurelia.
cap. 10.*

De Sodomitico peccato. Cap. LVI.

Piscopus fornicationē faciens naturalem XII. annos
 pœniteat, presbyter X. diaconus IX. subdiaconus o-
 cto, clericus septem, laicus sex annis pœniteat. Frater car-
 nalis cum fratre carnali fornicationem faciens XV. annis
 ab omni carne se abstineat. Si semen in os miserit, septem
 annos pœniteat, alii dicunt vsq; in finē vitæ pœnitere de-
 bere. Viri inter fœmora fornicantes, vnum annum pœni-
 teat, si iterantes II. Si inter crura fornicātes, si pueri sunt,

*Ex pœni-
tentiali
Romano.*

D. BURCHARDI EPIS. VVORMAC.

annum vnum pœniteant. Si viri, duos annos. Si autē in cō-
suetudinē est, modus pœnitentiæ addatur iudicio sacerdo-
tis. Vir semetipsum coinquinans, primò X. dies pœniteat,
& iterans XX. dies. Si cum gradu est, addatur pœnitenti-
a. Puer XV. annorum, XL. dies pœniteat. Qui concupiscen-
te mente fornicari, sed non potuit, X. dies pœniteat. Qui per
turpiloquium, vel aspectu coinquinatus est, tamen non re-
luit peccare corporaliter, XX. dies pœniteat. Si autē im-
pugnatione cogitationis violenter coinquinatus est, XX.
dies pœniteat. Qui diu illudetur à cogitatione, molliter
ei repugnans, sex dies, vel quantū exegerit diuturnitas co-
gitationis pœniteat. Pueri qui fornicantur intra semetip-
sos, iudicatum est, vt vapulent. Pueri soli de hoc inter se se-
mociantes, & transgredientes statuta seniorum, tres su-
perpositiones accipiant. Osculum non simpliciter facien-
tes, quinque superpositiones accipiāt. Illecebrosus oscula
facientes, sine coinquinamento, quinque dies pœniteat.
Cū coinquinamēto, sine amplexu, X. superpositiones acci-
pian. Post annos XX. idē cōmittentes, XL. dies separati-
mēsa, extorresq; ab Ecclesia, cū pane & aqua viuāt. Mini-
mi verò fornicationē imitātes, & irritantes se inuicē, sed
coinquinati non sunt, propter ætatis maturitatē, flagellan-
tur. Si verò frequenter, addatur pœna. Pueri ante XX. an-
nos se inuicem manibus coinquinantes, & confessi: ante
quam cōmunicēt x. dies pœniteant. Si iterauerint post
pœnitentiā, C. dies. Si verò frequentius, separētur, & annos
pœniteant. Puer oppressus à maiore infra x. annos, hebdomada
madam ieiunet: si consentit x. dies: mollis autē annos
pœniteat. Qui in somnis volūtariē pollutus est, surgat, &
cantet genibus flexis VII. Psal. Volens in somno peccare
x. Psal. cantet, Si pollutus est sine voluntate xv. Psal. can-
tet, & in fine vniuscuiusq; Psalmi dicat ter: Deus in adiu-
torium meum intēde, & reliqua. Qui semē in Ecclesia dor-
miens fuderit, tres dies ieiunet. Episcopus fornicationē
faciens cōtra naturā, degradetur, & duodecim annos pœ-
niteat. Presbyter aut diaconus, fornicationē cōtra naturā
faciens, praelato antē monachi voto, degradetur, & v. annos
pœniteant, & veniā omni hora rogēt, & superpositione-
nem patiātur, in vn̄ quaq; hebdomada, exceptis quinq; die-
bus. Post superpositionē, pane sine mēsa viuāt.

tur, & ferculū aliquatenus butyro impinguato, & die dominico sic viuant. Cæteris verò diebus paximati panis mē-
fura, & paruo impingua butyro holera, & ouis paucis, &
formatico reficiatur, & aquæ tantū quantū sufficiat si ope-
rarius est. Lectus enim nō multū fœnū habeat, & per tres
quadagesimas anni addat aliquid, prout virtus eius admi-
serit, semper ex intimo corde vt defleat culpā suam. Obe-
dientiā quæ omnia præminet, libentissimè accipiat Post
annū & dimidiū Eucharistiam sumat, & ad pacem veniat:
Psalms cū fratribus cantet, ne penitus anima tāto tēpo-
re cœlestis medicinæ ieiuna intereat. Si inferiori gradu
prius quis monachus fuerat, tres quidem annos pœniteat,
sed mēsurā nō grauetur panis. Si operarius est, sextario de
lacte Romano, & alio de tenucla, & aqua quantum sufficit
pro sitis ardore sumat. Si verò sine voto monachi presby-
ter aut diaconus sic peccauerit, sicut monachus sine gradu
pœniteat, & postea recipiat gradus suos. Si autē presbyter
aut diaconus post tale peccatum voluerit monachus fieri,
indiscreto proposito exilij annum & dimidium pœniteat,
habeat tamē abbas cum consilio episcopi sui huius rei mo-
derandi facultatem, si obedientia pœnitentis placita sit
Deo & fratribus quibus commissum est.

De illis qui conceptum excutiunt. Cap. LVII.

SI aliquis causa explendæ libidinis, vel odii meditatio- *Ex cōcil.*
Sne, vt non ex eo soboles nascatur, homini, aut mulieri *Vvorma.*
aliquis fecerit, vel ad potandum dederit, vt non possit ge- *cap. 30.*
nerare, aut concipere, vt homicida teneatur.

De illis qui infantes suos oppresserint. Cap. LVIII.

SI quis infantē suū oppresserit, aut vestimētorū pōdere *Ex cōcil.*
Suffocauerit, & hoc post baptismū factū fuerit, XL. dies *Mogūti.*
pœniteat in pane & aqua, & à cōiuge se interim abstineat. *cap. 6.*
Posteā tres annos pœniteat per legitimas ferias, & tres in
anno quadagesimas obseruet. Quod si ante baptismum in-
fans oppressus fuerit, proximos quadraginta dies vt supra
pœniteat. Posteā verò quinquennium expleat.

*De patre & matre qui filios suos apud se mortuos
inuenierint. Cap. LIX.*

DE infantibus autem qui mortui inueniuntur cum pa- *Ex cōcil.*
tre & matre, & non apparet vtrum à patre aut matre *Parisiensi,*
cap. 5.

D. BURCHARDI. EPIS. VVORMAC.

occisus sit ipse infans vel suffocatus, an propria morte defunctus: non debent inde securi esse, nec sine poenitentia ipsi parentes, sed tamen in eis consideratio debet esse pietatis, ubi non voluntas, sed euentus mortis causa fuit. Si autem eos non latet ipsos eius esse interfectores, scire debent grauiter se deliquisse, quod in Ancirano concilio comprobatur. Quidam autem trium annorum poenitentiam horum iudicant esse debere: quorum vnum ex his exigat in pane & aqua, atque se ab omni luxuria tempore poenitentiae suae custodiat.

De illis foeminis quae abortum fecerint. Cap. LX.

*Ex poenitenti-
Romano.*

SI qua mulier abortum fecerit voluntarie, tribus annis poeniteat.

Finis Libri decimiseptimi.

D. Burchardi

ECCLESIAE VVORMACIENSIS
Episcopi, de Visitatione infirmorum,
Decretorum Liber XVIII.

ARGUMENTVM LIBRI.

Liber hic infirmos à presbyteris visitandos esse, & quae ad hanc visitationem requirantur, edocet.

VM sacerdos audierit aliquem infirmum in sua plebe, citò ad eum pergat, & ingressus cubiculum aquam benedictam super eum, & per omne cubiculum aspergat, cuius antiphona: Asperges me domine, & versu: Exurgat Deus & dissipentur inimici, &c. Deinde dicat orationem: Deus qui sacerdotibus tuis tantam gratiam Deinde cantet septem Psalmos cum precibus pro infirmis. Deinde Ithaniam cantet. Post haec omnes iubeat extra